

художествени средства. В "Хайдушки копнения" поетът използва многоточието. Това означава, че нещо е пропуснато, друго остава недоизказано, може би и отрязъците от време си приличат по нещо и то не представлява интерес за читателя. Творбата на Яворов е изповедна, както отбелязва Й. Василев: "... "Хайдушки копнения" е изваяна направо с една свободна композиция, неподчинена на сюжетност".⁵ В този смисъл разказът за "разцеплението в средата на македонските дейци", съмненията на поета; трудностите на прехода; спомените за Делчев - всичко е история. И тя е пречупена през сложната душевност на Яворов. Времето се осмисля и преминава през съзнанието на твореца - то е във вътрешните му монолози, в размислите му, в оригиналната му гледна точка, често много различна от тази на заобикалящите го. Яворов сглобява отрязъците от време, за да ни потопа в своя свят - труден и противоречив. В "Хайдушки копнения" има един много важен пасаж.

Това са разсъжденията на писателя за тъжната съдба на народа. Всъщност читателят отново се потапя в историята, в проблема за времето. "Простодушен народ, той не може да проумее, че ни служи за тесто, с което искаме да узнаем своите тъмни или светли дълбоко егоистични блянове. Той не може да проумее, че за колко-годе вероятните блага, които му обещаваме, заплаща сам, а не друг, и то нам, а не другиму, с имот и живот, с мило и драго. Безнравствена истина, която, ако проникне в съзнанието на хората, кой знае дали не би предупредила много възвишени пакостничества на нравствената лъжа..."

Все пак, когато става дума за поетика и за времето в една творба, най-добре е да се обърнем към текста, за да се установи как писателят решава проблема чрез художествените средства и тяхното многообразие.

Първият "разказ" е озаглавен "Към границата", Това заглавие дава възможност за малко по-друг аспект на тълкуване. Дали това е само бариерата, разделяща две територии? Ако в основата му поставим времето, границата се превръща в метафора. Разделя се робството от свободата, миналото от неясното бъдеще, поетичният блян се сблъсква с грубата реалност. А не е ли това онази черта, която всеки творец поставя между себе си и лицемерието на една среда, която е не по-малко страшна в неговите очи от борбата, а която той доброволно се включва, без да знае дали ще остане жив.